ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Основи порівняльної лексикології

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан філологічного факультету
_____ Ірина БОНДАРЕНКО

«_____»_____2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ЛЕКСИКОЛОГІЇ

підготовки бакалавра
денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма_польська мова і література, англійська мова_
(назва)
Спеціалізації В 11.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
(шифр і назва)
спеціальності В 11 філологія
(шифр, назва спеціальності)
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
(шифр і назва)

ВИКЛАДАЧ : Мацегора І.Л., к.філол.н., доцент
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол № 1 від " 25"серпня 2026 р.
Завідувач кафедри слов'янської філології
_____Ірина ПАВЛЕНКО _
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
_____Іван МАЦЕГОРА
(підпис) (ініціали, прізвище)

2026 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Основи порівняльної лексикології

Зв`язок з викладачем (викладачами):
E-mail: ivanmatsehora212@gmail.com
Сезн ЗНУ повідомлення: за відповідним посиланням
Телефон: 061-289-41-05
Інші засоби зв'язку: не передбачені
Кафедра: слов'янської філології, корпус ІІ, ауд.426

1. Опис навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Основи порівняльної лексикології» є формування уявлення про методологію та процедуру порівняльного лінгвістичного дослідження, систематизація знань в області граматичних засобів і функціональних стилів з позиції внутрішніх та типологічних закономірностей.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Порівняльна лексикологія» є формування навичок компаративного аналізу на граматичному рівні, застосування методик порівняльного аналізу у техніках та методиках перекладу; визначення основних типологічних відмінностей між польською та українською мовами; удосконалення навичок компаративного аналізу

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- Здійснювати порівняльний аналіз одиниць лексико-семантичної системи польської та української мов.
- Встановлювати типологічні відмінності між одиницями лексико-семантичної системи польської та української мов.
- Застосувати набуті знання на практиці у процесі здійснення усного чи письмового перекладу для пошуку оптимальних перекладацьких рішень.
- Застосовувати навички компаративного аналізу в галузі міжкультурних комунікацій;

Вивчення дисципліни базується на знанні дисциплін професійної підготовки спеціальності, які вивчають студенти згідно з навчальним планом освітньої програми «Польська мова і література, англійська мова », а саме «Польська мова,» дисциплін циклу загальної підготовки – Вступ до мовознавства, вступ до спеціальності, вступ до літературознавства

Здобуті після вивчення курсу знання, уміння і навички необхідні для вивчення проходження Навчальна практика та Виробнича практика .

Паспорт навчальної дисципліни

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Основи порівняльної лексикології

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	*2*	*3*
Статус дисципліни	**Вибіркова**	
Семестр	3-й	
Кількість кредитів ECTS		
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	30 год.	
Семінарські / Практичні / заняття	30 год.	
Самостійна робота	90 год.	
Консультації	*За розкладом консультацій*	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6248	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни формуються **програмні компетентності**, необхідні для розв'язання практичних завдань професійної діяльності, пов'язаної з перекладацькими практиками, принципами, технологіями і прийомами створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та польською мовами

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних
- джерел.
- ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

- СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.
- СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових

різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя

- СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та польською мовами
- СК 14. Здатність ефективно застосувати перекладацькі стратегії у різних типах комунікації з урахуванням специфіки слов'янських культур.

Формування цих компетентностей сприяє формуванню у студентів програмних результатів навчання (ПРН), визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН України №869 від 20.06.2019 р., та узгоджених із матрицями 4-5 опису ОПП «Польський переклад та міжкультурна комунікація». Після опанування матеріалу дисципліни здобувачі здатні продемонструвати результати навчання (РН), визначені в ППОП 9 «Порівняльна лексикологія» (табл. 2.1), які з урахуванням співвідношень між РН і ПРН (табл. 2.2) у комплексі формують програмні результати навчання (ПРН), визначені ОП (табл. 2.3).

Таблиця 2.1 - Результати та методи навчання, засоби діагностики за дисципліною циклу професійної підготовки освітньої програми ППОП 9 «Порівняльна лексикологія»

Опис результату навчання (РН)	**Форми викладання та методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**
1	2	3
СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання.	тестування, виконання практичних завдань
СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, **Конкретизація навчальних методів:**	тестування, виконання практичних завдань

	використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання	
СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, репродуктивний метод. **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання	тестування, виконання практичних завдань, бліц-опитування
СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та польською мовами	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, репродуктивний метод. **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання	тестування, виконання практичних завдань, бліц-опитування
СК 14. Здатність ефективно застосувати перекладацькі стратегії у різних типах комунікації з урахуванням специфіки слов'янських культур	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, репродуктивний метод. **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у	тестування, виконання практичних завдань, бліц-опитування

	різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання	

Таблиця 2.2. Співвідношення результатів навчання за дисципліною циклу професійної підготовки освітньої програми ППОП 9 «Порівняльна лексикологія» із програмними результатами навчання ОПП «Польський переклад та міжкультурна комунікація»

Програмні результати навчання згідно ОП (ПРН)	**Результати навчання дисципліни (код РН)**					
	1.1	**1.2**	**1.3**	**2.1**	**2.2**	**3.1**
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати	+		+			+
ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та польською мовами.		+		+	+	
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	+	+	+	+	+	+
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції перекладознавства, мовознавства, міжкультурної комунікації та уміти застосовувати їх у професійній діяльності.			+		+	

Таблиця 2.3. Програмні результати та методи навчання, засоби діагностики дисципліни циклу професійної підготовки спеціальності ППОП 9 «Порівняльна лексикологія»

Програмні результати навчання згідно ОП (ПРН)	**Методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну	Методи: пояснювально-	тестування, виконання

інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати	ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, репродуктивний метод. **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання	практичних завдань, бліц-опитування
ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та польською мовами.	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, репродуктивний метод. **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання	тестування, виконання практичних завдань, бліц-опитування

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, репродуктивний метод. **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені напередодні запитання	тестування, виконання практичних завдань, бліц-опитування
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції перекладознавства, мовознавства, міжкультурної комунікації та уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	Методи: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод, дискусії, репродуктивний метод. **Конкретизація навчальних методів:** використання кейс-методів (ситуаційні завдання); аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей, викладених у різних джерелах інформації, з метою підготовки відповідей на поставлені	тестування, виконання практичних завдань, бліц-опитування

	напередодні запитання	

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до порівняльного вивчення лексико-семантичних систем слов'янських мов

Тема 1. Порівняльна лінгвістика як самостійний науковий напрямок. Порівняльний метод у мовознавстві. Термін "порівняльне мовознавство" у широкому та вузькому розумінні. Проблема термінологічної диференціації наукових напрямків у порівняльному вивченні мовних систем.

Тема 2. Порівняльна лексикологія як галузь мовознавства. Співвідношення порівняльного та типологічного мовознавства. Мета та завдання порівняльної лексикології. Структурні методи дослідження лексики

Змістовий модуль 2. Чинники подібностей та розбіжностей лексичної семантики

Тема 4. Концепт як одиниця когнітивної лінгвістики. Багатопланова природа мови як основа його тотожності та багатоманіття. Ідея співвідношення мови та ноосфери.

Тема 5. Мовні картини світу. Біологічне та психологічне у мові. Поняття про мовну картину світу. Мовна відносність та її принципи. Єдність як організаційна категорія мовних картин світу

Змістовий модуль 3. Категорії та параметри порівняльної лексикології

Тема 6. Аспекти, одиниці та категорії порівняльної лексикології. Аспекти порівняльного опису лексики. Одиниці порівняльної лексикології. Категорії порівняльної лексикології: лексичне значення, смисл, значимість.

Тема 7. Типи міжмовних лексико-семантичних відносин. Еквівалентність. Відносини включення. Відносини перетинання. Безеквівалентність.

Тема 8. Семасіологічні параметри порівняння. Міжмовна омонімія.. Граматичні відмінності. Стилістичні відмінності. Конотативні відмінності. Лексичне значення та смисл.

Тема 9. Ономасіологічні параметри порівняння. Лексичне значення та смисл. Спосіб та джерело номінації. Типи номінації. Внутрішня форма слова. Порівняння полісемічних слів. Багатомовне порівняння на рівні лексико-семантичних груп.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Основи порівняльної лексикології

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*		*5*
Лекція 1.	Порівняльна лінгвістика як самостійний науковий напрямок	2		*Раз на два тижні*
Практичне заняття № 1-2	**Порівняльна лексикологія як галузь мовознавства.** 1. Співвідношення порівняльного та типологічного мовознавства. 2. Мета та завдання порівняльної лексикології. 3. Структурні методи дослідження лексики	4		*Щотижня*
Самостійна робота	**Порівняльна лінгвістика як самостійний науковий напрямок** **Опрацювати питання:** 1. Що вивчає лексикологія? 2. Що є предметом загальної, конкретної, історичної та зіставної 3. лексикології? 4. Дайте визначення слова. Чому важко дати визначення слова? 5. Чим відрізняється слово від морфеми і словосполучення? 6. Назвіть основні ознаки слова. 7. Як класифікуються слова за способом номінації? *8.* У чому полягає різниця між термінами *слово* і *лексема?* 9. Дайте визначення лексичного значення слова. 10. Із яких компонентів складається лексичне значення? 11. У які типи відношень вступає слово? 12. Розкажіть про співвідношення слова і поняття. 13. Що таке денотативне, сигніфікативне і структурне значення слова? 14. Які значення виділяють за їх синтагматичною зумовленістю? 15. Проілюструйте кожен із різновидів значень конкретними прикладами. **Виконати завдання** 1.Складіть три речення зі словом *джерело* у різних значеннях в українській та польській мовах **2**. Знайти слова у поданих прикладах з	8		

	переносним значенням. Поясніть, за якою ознакою відбулося перенесення.			
Лекція 2	Порівняльна лексикологія як галузь мовознавства.	2		*Раз на два тижні*
Практичне заняття № 3-4	**Концепт. Мовні картини світу** 1. Багатопланова природа мови як основа його тотожності та багатоманіття. 2. Ідея співвідношення мови та ноосфери. 3. Біологічне та психологічне у мові. 4. Поняття про мовну картину світу. 5. Мовна відносність та її принципи. 6. Єдність як організаційна категорія мовних картин світу. 7. Мовні картини українців та поляків: лексика та фразеологія	4		*Щотижня*
Самостійна робота	**Лексика слов'янських мов з точки зору функційної диференціації** **Опрацювати питання**: 1. На які групи ділиться лексика за вживаністю? 2. Які слова належать до активної лексики? 3. Назвіть групи слів, що входять до пасивної лексики? 4. Розкрийте зміст термінів професіоналізм, діалектизм, екзотизм, жаргонізм, арготизм. Наведіть приклади в українській та польській мові. 5. Що таке табу й евфемізми? 6. Як членується лексика за стилістичною класифікацією? 7. Назвіть основні групи слів, що входять до лексики високого стилю і лексики низького стилю. 8. Дайте визначення терміна. Назвіть основні ознаки терміна. 9. Для чого потрібно знати стилістичну класифікацію лексики? **Виконати завдання** 1. Поясніть різницю між словами у парах синонімів, попередньо ввівши їх у словосполучення. 2. У поданих українських та польських реченнях визначте слова-професіоналізми й терміни. З'ясуйте значення цих одиниць.	8		
Лекція 3	Концепт як одиниця когнітивної лінгвістики	2		*Раз на два тижні*
Практичне заняття № 5-6	**Аспекти, одиниці та категорії порівняльної лексикології** 1. Аспекти порівняльного опису лексики. 2. Одиниці порівняльної лексикології. 3. Категорії порівняльної лексикології:	4		*Щотижня*

	лексичне значення, смисл, значимість.			
Самостійна робота	**1. Неологізми та архаїзми в польській та українській мовах.** ***2. Опрацювати питання, скласти тезовий конспект*** 3. Розкрийте причини історичних змін у лексиці. Які слова називають архаїзмами? Яка відмінність між власне архаїзмами й історизмами? 4. Назвіть групи лексичних архаїзмів. Що таке семантичні архаїзми? 5. Які слова називають неологізмами? Які різновиди неологізмів ви знаєте? 6. Що таке авторські неологізми? Який ще існує термін для їх позначення? 7. Розкрийте причини лексичних запозичень. Яка різниця між лексичними запозиченнями і кальками? 8. Опишіть шляхи та способи запозичень. Яких змін зазнають запозичувані слова при їх адаптації в мові? 9. Які конкретно мови є найпотужнішими джерелами лексичних запозичень? 10. Що означає слово *пуризм?* Як потрібно ставитися до іншомовних запозичень? 11. Що таке історична лексикологія? 12. Дайте визначення етимології. 13. Що розуміють під внутрішньою формою слова?	8		
Лекція 4	Мовні картини світу	2		*Раз на два тижні*
Практичне заняття № 7-8	**Типи міжмовних лексико-семантичних відносин** 1. Еквівалентність. 2. Відношення включення. 3. Відношення перетинання. 4. Безеквівалентність.	4		*Щотижня*
Самостійна робота	**Польська та українська фразеологія та її особливості у порівнянні з у контрастивному аспекті** **Опрацювати питання:** 1. Фразеологія як частина лексикології. Критерії визначення фразеологічних одиниць у польській та українській мовах. 2. Проблема класифікації фразеологічних одиниць у сучасній лінгвістичній літературі. 3. Стійкі сполучення нефразеологічного типу: 1) лексичні єдності; 2) фразеологізовані утворення; 3) модельовані (типові) утворення: аналітичні конструкції, типові	16		

	граматико-стилістичні конструкції. 4. Семантичні особливості польських фразеологічних одиниць: фразеологічна полісемія, синонімія та антонімія; їх можлива омонімічність • Укласти тезовий конспект • Скласти 30 тестових питань за матеріалами вивченого **Виконати завдання**			
Лекція 5	Аспекти, одиниці та категорії порівняльної лексикології	2		*Раз на два тижні*
Семінарське заняття № 9-10	**Семасіологічні параметри порівняння**. 1. Міжмовна омонімія 2. Граматичні відмінності. 3. Стилістичні відмінності. 4. Конотативні відмінності. 5. Лексичне значення та смисл.	4		*Щотижня*
Самостійна робота	**Лексична семасіологія** **Опрацювати питання, скласти тезовий конспект** 1. Семасиологія. 2. Семантичні процеси. 3. Полісемія слова. 4. Синоніми. 5. Антоніми. 6. Омоніми. 7. Пароніми **Виконати завдання** 1. Визначити, у яких значеннях вжито прикметник. Порівняти набір значень з відповідними значеннями українського прикметника. **2.** У яких значеннях вжиті українські прикметники твердий та важкий? Порівняти їх зі значеннями польських відповідників	8		
Лекція 6	Типи міжмовних лексико-семантичних відносин	2		*Раз на два тижні*
Практичне заняття № 11-12	**Ономасіологічні параметри порівняння**. 1. Лексичне значення та смисл. 2. Спосіб та джерело номінації. 3. Типи номінації. 4. Внутрішня форма слова. 5. Порівняння полісемічних слів. 6. Багатомовне порівняння на рівні лексико-семантичних груп.	4		*Щотижня*
Лекція 7	Семасіологічні параметри порівняння.	2		*Раз на два тижні*
Практичне заняття № 13-14	**Порівняння полісемантичних слів** 1. Лексичне значення та смисл. 2. Спосіб та джерело номінації. 3. Типи номінації.			

	4. Внутрішня форма слова. 5. Порівняння полісемічних слів. 6. Багатомовне порівняння на рівні лексико-семантичних груп.			

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				
Практичне заняття №1-2	тестування підготовка доповідей аналіз наукової літератури (за рекомендованим списком джерелом)	**Порівняльна лексикологія як галузь мовознавства.** 1. Співвідношення порівняльного та типологічного мовознавства. 2. Мета та завдання порівняльної лексикології. 3. Структурні методи дослідження лексики	Правильні відповіді, грунтовний аналіз наукових джерел, дотримання вимог до складання доповіді , участь у обговорення Тестування протягом робочого дня **Критерії оцінювання**: 4 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 3 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, але не досить упевнено аргументує відповіді, проте виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 2 бали - студент демонструє набуті знання і вміння	**8**

			для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, припускаючись помилок 1 бал – демонстрація слабких знань та вмінь, невпевнена аргументація , не виявляє творчого підходу	
Практичне заняття № 3-4	Тестування, підготовка доповідей ситуаційні кейси	**Концепт. Мовні картини світу** 1. Багатопланова природа мови як основа його тотожності та багатоманіття. 2. Ідея співвідношення мови та ноосфери. 3. Біологічне та психологічне у мові. 4. Поняття про мовну картину світу. 5. Мовна відносність та її принципи. 6. Єдність як організаційна категорія мовних картин світу. 7. Мовні картини українців та поляків: лексика та фразеологія	Правильні відповіді, грунтовний аналіз наукових джерел, дотримання вимог до складання доповіді , участь у обговорення Тестування протягом робочого дня **Критерії оцінювання**: 4 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 3 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, але не досить упевнено аргументує відповіді, проте виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 2 бали - студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у	**8**

			нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, припускаючись помилок 1 бал – демонстрація слабких знань та вмінь, невпевнена аргументація , не виявляє творчого підходу	
Практичне заняття № 5-6	Тестування, ситуаційний кейс	**Аспекти, одиниці та категорії порівняльної лексикології** 1. Аспекти порівняльного опису лексики. 2. Одиниці порівняльної лексикології. 3. Категорії порівняльної лексикології: лексичне значення, смисл, значимість.	Правильні відповіді, ґрунтовний аналіз наукових джерел, дотримання вимог до складання доповіді , участь у обговорення Тестування протягом робочого дня **Критерії оцінювання**: 4 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 3 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, але не досить упевнено аргументує відповіді, проте виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 2 бали - студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях,	7

			аргументує відповіді, припускаючись помилок 1 бал – демонстрація слабких знань та вмінь, невпевнена аргументація , не виявляє творчого підходу	
Практичне заняття № 7-8	Ситуаційний кейс Робота із текстом тестування	**Типи міжмовних лексико-семантичних відносин** 1. Еквівалентність. 2. Відношення включення. 3. Відношення перетинання. 4. Безеквівалентність.	Правильні відповіді, ґрунтовний аналіз наукових джерел, дотримання вимог до складання доповіді , участь у обговорення Тестування протягом робочого дня **Критерії оцінювання**: 4 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 3 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, але не досить упевнено аргументує відповіді, проте виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 2 бали - студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді,	**7**

			припускаючись помилок 1 бал – демонстрація слабких знань та вмінь, невпевнена аргументація , не виявляє творчого підходу	
Практичне заняття № 9-10	Ситуаційний кейс Робота із словниками	**Семасіологічні параметри порівняння**. 1. Міжмовна омонімія 2. Граматичні відмінності. 3. Стилістичні відмінності. 4. Конотативні відмінності. 5. Лексичне значення та смисл.	Правильні відповіді, ґрунтовний аналіз наукових джерел, дотримання вимог до складання доповіді , участь у обговорення Тестування протягом робочого дня **Критерії оцінювання**: 5 балів – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 4 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, але не досить упевнено аргументує відповіді, проте виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 3 бали - студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, припускаючись помилок	**10**

			1-2 бали – демонстрація слабких знань та вмінь, невпевнена аргументація , не виявляє творчого підходу	
Практичне заняття № 11-12	Ситуаційний кейс Робота із словниками	**Ономасіологічні параметри порівняння**. 1. Лексичне значення та смисл. 2. Спосіб та джерело номінації. 3. Типи номінації. 4. Внутрішня форма слова. 5. Порівняння полісемічних слів. 6. Багатомовне порівняння на рівні лексико-семантичних груп.	Правильні відповіді, ґрунтовний аналіз наукових джерел, дотримання вимог до складання доповіді , участь у обговорення Тестування протягом робочого дня **Критерії оцінювання**: 5 балів – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 4 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, але не досить упевнено аргументує відповіді, проте виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 3 бали - студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, припускаючись помилок 1-2 бали – демонстрація	**10**

			слабких знань та вмінь, невпевнена аргументація , не виявляє творчого підходу	
Практичне заняття № 13-14	Тестування, робота із словниками	**Порівняння полісемантичних слів** 1. Лексичне значення та смисл. 2. Спосіб та джерело номінації. 3. Типи номінації. 4. Внутрішня форма слова. 5. Порівняння полісемічних слів. 6. Багатомовне порівняння на рівні лексико-семантичних груп.	Правильні відповіді, грунтовний аналіз наукових джерел, дотримання вимог до складання доповіді , участь у обговорення Тестування протягом робочого дня **Критерії оцінювання**: 5 балів – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 4 бали – студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, але не досить упевнено аргументує відповіді, проте виявляє творчий підхід до вирішення складних завдань компаративістики 3 бали - студент демонструє набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, аргументує відповіді, припускаючись помилок 1-2 бали – демонстрація слабких знань та вмінь, невпевнена	**10**

			аргументація , не виявляє творчого підходу	
Усього за поточний контроль	**30**	**30**		**60**
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: **Див. перелік питань зміст дисципліни**	Під час заліку діють такі критерії оцінювання усної відповіді: демонстрація студентом знання теоретичних основ порівняльної лексикології; знань цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу; повнота розкриття питання; уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки; опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел.	**20**
	Практичне завдання	виконання завдань порівняльного аналізу одиниць лексико-семантичної системи польської та української мов. «Розміщено в СЕЗН ЗНУ» https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6248	Максимальна кількість балів – 20 здобувається студентами за умови дотримання алгоритму виконання порівняльного аналізу одиниць лексико-семантичного рівня. Здобувач має продемонструвати	**20**

			аргументованість і глибина аналізу мовних фактів, фаховий добір мовного матеріалу, логіку, стиль, рефлексію. Враховується релевантність прикладів (лексика, фразеологізми, тексти); різноманітність джерел (художні, публіцистичні, медійні тексти); коректність цитування.	
Усього за підсумковий контроль	**40**			**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	**За шкалою університету**	**За національною шкалою**	
		Екзамен	**Залік**
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця : Нова книга, 2003. 210 с.
2. Кононенко І.В. Українська і польська мови: контрастивне дослідження. Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. 808 s
3. Манакін В.М. Порівняльна лексикологія. Київ : Академія, 2012. 490 с.

4. Мельничук О. С. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов. Київ : Вища школа, 1995. 280 с.
5. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. Київ : Академвидав, 2010. 430 с.
6. Домагальскі С. Великий польсько-український, українсько-польський словник. Тернопіль: Богдан, 2010. 1800 с.
7. Кочерган М.П. Словник міжмовних омонімів. Київ : Академія, 1997. 650 с.
8. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. Київ : Академія, 2018. 390 с.
9. Карпенко Я. та ін. What is the Ukrainian language? Ukrainer. 2021. URL: https://ukrainer.net/stepankrasilich
10. Манакін В.М. Фактори семантичних перетворень слів у мовленні. *Мовознавство*. 1998. № 6. С. 20-24.
11. Мацегора І.Л., Доброскок С.О. Порівняльна лексикологія: **курс лекцій** для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія» освітньо-професійної програми «Слов'янський переклад та міжкультурні комунікації». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 89 с.

Інформаційні ресурси

1. Науковий журнал «Порівняльне мовознавство». Режим доступу: http://journals.uspu./index.php?option=com_content&view=category&id=492&Itemid=330
2. Граматика сучасної польської мови. Режим доступу: https://e-polish.eu/onlajn-kurs-grammatiki-polskogo-jazyka

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moode: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857
Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті
Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо).
Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація
Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.
Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж двох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».
Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ivanmatsehora212@znu.edu.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти.
Підтверджені сертифікатом виступи на конференціях, круглих столах з тематики, дотичної до проблематики цього курсу, будуть оцінені в 10 балів, які буде додано до суми балів, отриманих здобувачем освіти протягом вивчення курсу.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Основи порівняльної лексикології

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: https://tinyurl.com/yckze4jd.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Основи порівняльної лексикології

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.
ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/
ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim
ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): http://sites.znu.edu.ua/confucius